

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ
PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS ECONOMIC SECTOR
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THE REPUBLIC OF POLAND AND
UKRAINE: COMPARATIVE ANALYSIS**

Кірдан О.П.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

kirdan_alex@ukr.net

Посилення уваги до професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти України та Республіки Польща набуває актуальності, оскільки упродовж останніх років значно зросла кількість українських студентів, які навчаються за кордоном, а домінуючими нині є тенденції інтернаціоналізації системи вищої освіти, підготовки фахівців за програмою подвійного диплому, підвищення якості вищої економічної освіти. Відтак на якісно новому рівні постають проблеми інноваційної системи підготовки економічних кадрів, що вимагає наукового осмислення професійної економічної підготовки; оновлення змісту, форм та методів ефективного студентоцентрованого навчання. Окрім того, Польський Інститут публічних справ повідомив, що за три останніх роки кількість студентів з України зросла в Польщі з майже 10 тисяч до 35 тисяч 584 осіб. Саме стільки молодих людей з України навчалось у Польщі протягом 2016–2017 навчального року [7].

У низці наукових праць робіт вітчизняних дослідників схарактеризовано польський досвід професійної підготовки майбутніх економістів. Так у 2018 р. захищено дисертаційну роботу у якій автор – В. Каричковський – провів порівняльний аналіз теорії і практики професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю, у тому числі польських закладів вищої аграрної освіти.

Упродовж останніх років у наукових статтях розкрито різноманітні аспекти професійної підготовки майбутніх економістів у вітчизняних та зарубіжних закладах вищої освіти. Зокрема А. Загородня визначила спільні та відмінні ознаки професійної підготовки майбутніх фахівців економічної галузі у вищих навчальних закладах України та Польщі; окреслила спільні та особливі освітні завдання відповідно до магістерського рівня, які характерні для обох країн; розкрила особливості змісту освітньо-професійної програми підготовки другого освітнього рівня «магістр» у

вищих навчальних закладах України та Польщі; схарактеризувала найбільш поширені методи, які використовують в Україні та Польщі для професійної підготовки майбутніх фахівців та ін. (Загородня 2017). Наукову статтю В. Каричковського присвячено теоретичним основам розвитку вищої професійної освіти у Республіці Польща (Каричковський 2017).

У наукових публікаціях зарубіжних, насамперед польських, учених схарактеризовано організаційні засади вищої професійної освіти в Республіці Польща (С. Вольхін, С. Гжибовський, Є. Куля, М. Пеньковська та ін.), проаналізовано процес реформування освіти в Республіці Польща (Л. Данилова, Є. Куля, М. Пеньковська та ін.) та стандарти вищої професійної освіти (С. Вольхін, С. Гжибовський, Є. Куля та ін.), схарактеризовано особливості підготовки фахівців в польських університетах (Т. Крушевські, В. Кубельські та ін.).

Професійна підготовка фахівців економічної галузі в Україні нормативно закріплена положеннями Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) та здійснюється у державних, приватних та комунальних закладах вищої освіти. Згідно статистичних даних у 2017 р. в Україні функціонувало 289 закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації. Окрім національних економічних університетів (наприклад, ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана», Одеський національний економічний університет, Тернопільський національний економічний університет та ін.) у значній кількості різнопрофільних вищих навчальних закладів України нині здійснюється підготовка фахівців економічної галузі.

У Польщі підготовка фахівців економічного профілю здійснюється у державних та приватних закладах вищої освіти, а саме: Вроцлавський економічний університет, Краківський економічний університет, Вища Школа Фінансів і Права у Бельсько-Бялій, Вища школа торгівлі та послуг у Познані, Університет Марії Кюрі-Скłodовської, Бельська Вища школа ім. Й. Тишкевича, Університет економічно-гуманістичний в Бельсько-Бяла, Вища школа міжнародних відносин та суспільної комунікації в Хелмі, Академія фінансів та бізнесу в Варшаві, Вища школа менеджменту у Варшаві, Вища школа економіки у Варшаві, Вища школа міжнародних відносин у Лодзі, Малопольська вища економічна школа, Університет бізнесу в Домброві Гурнічій та ін.).

Отже, підготовка майбутніх фахівців економічної галузі у Республіці Польщі та в Україні здійснюється у різнопрофільних закладах вищої освіти.

Системи вищої освіти України та Польщі перебувають в Європейській зоні вищої освіти. Як Україна, так і Республіка Польща підписали Болонську декларацію та доєдналися до створення європейського простору вищої освіти. Відтак спільності у професійній підготовці майбутніх економістів вбачаємо у академічній автономії закладів вищої освіти: у Польщі та Україні (з 2015 р.) надано право закладам вищої освіти затверджувати навчальні плани підготовки фахівців, рішенням вченої ради затверджувати освітньо-професійні та освітньо-наукові програми та ін.

Перелік галузей вищої економічної освіти в Україні визначено чинним нормативним документом [3]. З 2018 р. започатковано новий етап стандартизації вищої економічної освіти. Так Науково-методичною комісією Міністерство освіти України напрацьовано та з 2018–2019 н.р уведено в дію державні стандарти вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) ступенів вищої освіти [4–6]. Акредитацію освітніх програм покладено на Акредитаційну комісію України.

У Республіці Польщі перевірку та контроль якості стандартів освіти у закладах вищої освіти та удосконалення й гарантування освітніх стандартів покладено на Польський Державний Акредитаційний Комітет, працює з 2002 р.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідження внутрішніх та зовнішніх систем забезпечення якості освіти, їх відповідність відповідає стандартам і вимогам ENQA.

Автором розкрито зміст професійної підготовки фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польщі та України. У статті здійснено порівняльний аналіз освітніх систем, розглянуто такі особливості їхнього функціонування як типи закладів, зміст навчальних програм та ін. Запропоновано прогностичні тенденції щодо використання зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх економістів.

Ключові слова: вища освіта, вища економічна освіта, система освіти, заклад вищої освіти, порівняльна педагогіка, професійна підготовка.

The author reveals the concept of research of professional training in the field of economic higher education institutions of the Republic of Poland and Ukraine. In the article the education systems are being compared and the types of higher educational establishments, curriculum content are being reviewed. Which prognostic tendencies

concerning use of foreign experience of professional training of future economists are offered.

Key words: *higher education, economic higher education, education system, higher educational establishment, education; comparative education pedagogy; professional training.*

Література:

1. Загородня А. А. *Компаративний аналіз професійної підготовки фахівців економічної галузі у вищих навчальних закладах України та Польщі*. Освітологічний дискурс. 2017. № 3–4 (18–19). С.285–295.
2. Каричковський В. Д. *Теоретичні основи розвитку вищої професійної освіти у Республіці Польща* Наукові записки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Вип. 136. Київ, 2017. С. 106–112.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п> (дата звернення 25.01.2019)
4. Стандарт вищої освіти 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр» [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/051-ekonomika-bakalavr.pdf> (дата звернення 25.01.2019)
5. Стандарт вищої освіти 073 «Менеджмент» освітнього ступеня «бакалавр» [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/073-menedzhment-bakalavr.pdf> дата звернення 25.01.2019)
6. Стандарт вищої освіти 071 «Облік та оподаткування» освітнього ступеня «бакалавр» [Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/071-oblik-i-opodatкування-bakalavr.pdf> дата звернення 25.01.2019)
7. Українські студенти в Польщі: кількість зросла втричі, повертатися планує лиш один із десяти. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/384582> (дата звернення 25.01.2019)